

Opetus- ja kulttuuriministeriölle**TEKIJÄNOIKEUSJÄRJESTÖJEN ESITYS HYVITYSMAKSUSTA VUODELLE 2012**

Jotta hyvitysmaksu vastaisi paremmin todellista kopiointikehitystä, tekijänoikeusjärjestöt esittävät oheisen liitteen mukaisesti hyvitysmaksun laajentamista seuraaviin laitteisiin, joita tutkimusten mukaan käytetään tekijänoikeuslain 26 a §:n mukaisesti yksityiseen kopiointiin:

1. Tietokoneisiin
2. Matkapuhelimiin
3. Niihin ulkoisiin kovalevyihin ja muihin ulkoisiin muisteihin, jotka eivät ole maksun piirissä
4. Tablet-laitteisiin

Hyvitysmaksun taso on viime vuosina romahtanut! Tähän liittyen taiteilijat ja tekijät keräsivät syksyllä 2010 yli 8000 nimeä sisältäneen adressin, jossa poliitikoille ilmaistiin luovan alan yhteinen huoli hyvitysmaksun kehityksestä. Tämänhetkisten myyntiennusteiden mukaan tänä vuonna hyvitysmaksun taso on laskemassa edelleen viime vuoden tasosta. Maksun laajentaminen ulkoisiin kovalevyihin ei pysäyttänyt hyvitysmaksun laskukierrettä, toisin kun ministeri Wallin eduskunnan täysistunnossa 14.12.2010 lupasi. Myös opetus- ja kulttuuriministeriö arvioi tiedotteessaan 16.12.2010 hyvitysmaksukertymän nousevan vuonna 2011 noin 20 % vuoteen 2010 verrattuna. Nyt on tiedossa, että tämä ei toteudu.

Hyvitysmaksun tason lasku ei johdu siitä, että yksityinen kopiointi olisi vähentynyt olennaisesti – vaan siitä että se on yhä suuremmassa määrin siirtynyt sellaisille tallennusaloille, jotka eivät ole hyvitysmaksun piirissä. Laitteita, jotka soveltuvat kopiointiin (mm. tietokoneet ja kännykät) myydään vuodessa noin 700 – 800 miljoonalla eurolla – mutta hyvitysmaksullisia laitteita vain noin 50 miljoonalla eurolla. Hyvitysmaksun ulkopuolella olevien laitteiden myynnin osuus on siis yli 90% kaikista kopiointiin soveltuvien laitteiden myynnistä. Tämä epäkohta tulee välittömästi korjata.

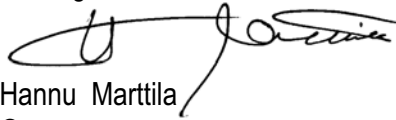
EY-tuomioistuimien linjasi ns. Padawan-päätöksessään (21.10.2010) laitemaksua koskevan direktiivin tulkintaa. Tuomioistuimen mukaan laitemaksun keräämiseen oikeuttaa jo se, että väline on saatettu kuluttajan saataville ja se soveltuu yksityiseen kopiointiin. Suomen tekijänoikeuslain 26 a §:n kriteerit maksun keräämisestä ovat selvästi tätä tiukemmat. Ero EY-tuomioistuimen direktiivin tulkintaan on suuri. Suomessa laitteen soveltuminen yksityiseen kopiointiin ei riitä – eikä edes sen käyttäminen kopiointiin. Vaaditaan ”merkittävässä määrin” käyttämistä. Tältä osin Suomen nykyinen laki on vastoin EY-tuomioistuimen Padawan päätöksen linjausta. Tämä tulee ottaa huomioon hyvitysmaksusta päätettäessä.

Hyvitysmaksua ei ole viime vuosina kehitetty. Tulemme esittämään syksyn aikana näkemyksemme hyvitysmaksun uudistamisesta erillisen muistion muodossa. Toimialallamme on suuri valmius osallistua keskusteluihin hyvitysmaksujärjestelmän pitemmän tähtäimen kehittämisestä. Tämä kehitystyö ei kuitenkaan voi olla peruste laiminlyödä nykyisen järjestelmän ylläpitämistä, johon laitekannan asianmukainen päivittäminen kuuluu.

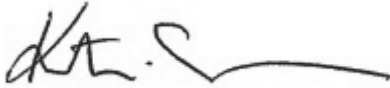
Hyvitysmaksutulolla rahoitetaan tärkeitä kotimaisen kulttuurin edistämisinstituutioita. Maksutulon perusteeton romahdus aiheuttaa niille merkittäviä ongelmia, jotka heijastuvat koko kulttuurialan kehitykseen. Hyvitysmaksu on välittömästi saatettava oikeudenmukaiselle tasolle toteuttamalla pitkään laiminlyöty laitekannan päivittäminen.

Tutkimusten mukaan kuluttajien yksityisen kopioinnin arvo on vuositasolla 2 miljardin euron suuruusluokkaa. Nykyistä korvaustasoa ei voida millään tavalla pitää asiaa säätelevän direktiivin edellyttämänä kohtuullisena korvauksena (fair compensation) tämän arvoisesta kopiointimäärästä. Asiantila on korjattava välittömästi.

Helsingissä 22.9.2011

Hannu Marttila
Gramex ry

Katri Sipilä
Teosto ry

Pekka Rislakki
Kopioisto ry

Kirsi Niittyinperä
Tuotos ry

Liite 1**ESITYS HINNASTOKSI VUODELLE 2012**

Tekijänoikeuslain 26 a §:n mukaan maksu tulee vahvistaa suuruudeltaan sellaiseksi, että:

- 1) Sitä voidaan pitää sopivana hyvityksenä teosten kappaleiden valmistamisesta yksityiseen käyttöön
- 2) Laitekohtaiselle kokonaismäärälle tulee vahvistaa yläraja, jota maksu ei saa ylittää
- 3) Maksun suuruutta vahvistettaessa tulee ottaa huomioon:
 - Saatavilla oleva tutkimustieto yksityisen kappaleen valmistamisen yleisyydestä sekä
 - Missä määrin yksityisen kappaleen valmistamisen estäviä teknisiä toimenpiteitä on käytetty yleisön saataviin saatettujen teosten suojana
 - Laitetyypeittäin tulee lisäksi ottaa huomioon se, missä määrin laitetta on mahdollista käyttää kappaleiden valmistamiseen teknisillä toimenpiteillä suojatuista ja suojaamattomista teoksista.

Esityksemme perustuu edellä kuvatun säädöksen mukaisesti tekijänoikeuslakiin. Käyttötiedot perustuvat tekijöiden ja laitealan yhteisen hyvitysmaksun neuvottelukunnan teettämiin puolueettomiin tutkimuksiin.

Monikäyttöisissä hybridilaitteissa on laitteen muistin muut käyttötarkoitukset otettu huomioon maksun suuruutta asetettaessa. Suhteessa muistikapasiteettiin ulkoiselle kovalevyille ehdotetut maksut ovat poikkeuksetta yksitoimisten tallennuslaitteiden (digitaaliset audio/videotallentimet) hyvitysmaksuja alempia.

Alla on hyvitysmaksun piirissä jo oleville laitteille sekä uusille laitteille esittämämme hyvitysmaksuhinnasto. Esitys on yksinkertainen toteuttaa, koska se perustuu valmistajan ilmoittaman muistin määrään. Tariffit ovat arvonlisäverottomia ja niihin lisätään arvonlisävero.

1. Ennestään hyvitysmaksun piirissä olevat laitteet

Digitaalisiin audio- ja videotallentimiin esitämme uusia maksuluokkia laitteiden kapasiteettien kasvamisen ja niille tallennettavien teosten määrän kasvun johdosta. Esitämme lisäksi nykyistä ulkoisten kiintolevyjen maksuun piiriin kuulumisessa olevaa rajausta (250 Gb – 3Tb) poistettavaksi ja maksun laajentamista myös muihin ulkoisiin muisteihin.

1.1. Tallentavat CD-, DVD-, Blu-ray ja MiniDisc-levyt

enintään 1 Gt	0,20 euroa
Muistia yli 1 Gt, mutta enintään 10 Gt	0,60 euroa
Muistia yli 10 Gt, mutta enintään 25 Gt	1,20 euroa
Muistia yli 25 Gt	1,80 euroa

1.2. Digitaaliset audio- ja videotallentimet (ml. tablet-laitteet)

enintään 512 Mt	4,00 euroa
Muistia yli 512 Mt, mutta enintään 1 Gt	7,00 euroa
Muistia yli 1 Gt, mutta enintään 20 Gt	10,00 euroa
Muistia yli 20 Gt, mutta enintään 50 Gt	12,00 euroa
Muistia yli 50 Gt, mutta enintään 150 Gt	15,00 euroa
Muistia yli 150 Gt, mutta enintään 300 Gt	19,00 euroa
Muistia yli 300 Gt, mutta enintään 450 Gt	27,00 euroa
Muistia yli 450 Gt, mutta enintään 750 Gt	34,00 euroa
Muistia yli 750 Gt	42,00 euroa

1.3. C-kasetit

Hyvitysmaksu 0,005 €/min

60 min	0,30 euroa
90 min	0,45 euroa
120 min	0,60 euroa

1.4. VHS-kasetit, S-VHS-kasetit

Hyvitysmaksu 0,0076 €/min

30 min	0,228 euroa
60 min	0,456 euroa
120 min	0,912 euroa
180 min	1,368 euroa
240 min	1,824 euroa

1.5. Ulkoiset kiintolevyt (ulkoiset kiintolevyt ja flashmuistitekniikalla toteutetut ulkoiset SSD-kiintolevyt) ja muut ulkoiset muistit: USB-muistit, matkapuhelimien muistikortit (microSD, microSDHC, MemoryStickMicro) sekä yleiset ulkoiset muistivälineet (SD, SDHC, SDXC)

alle 1 gigatavua	1,50 euroa
1 – 4,99 gigatavua	2,00 euroa
5 – 9,99 gigatavua	3,00 euroa
10 – 19,99 gigatavua	3,50 euroa
20 – 49,99 gigatavua	4,00 euroa
50 – 149,99 gigatavua	7,00 euroa
150 – 249,99 gigatavua	10,00 euroa
250 – 499,99 gigatavua	12,00 euroa
500- 999,99 gigatavua	15,00 euroa
1000-1999,99 gigatavua	18,00 euroa
2000 tai yli 2000 gigatavua	21,00 euroa

2. Tietokoneet (PC, MAC OS/X, Linux)

alle 150 gigatavua	4,00 euroa
150 – 249,99 gigatavua	7,00 euroa
250 – 499,99 gigatavua	10,00 euroa
500 – 999,99 gigatavua	12,00 euroa
1000 - 1999,99 gigatavua	15,00 euroa
2000 tai yli 2000 gigatavua	18,00 euroa

3. Matkapuhelimet, joissa on mp3/mediasoitin-soitinominaisuus

Maksun piiriin tulee ottaa matkapuhelimet, joissa on mp3/mediasoitin-soitinominaisuus ja valmistajan ilmoittamaa kiinteää muistia yli 500 megatavua. Muistin alaraja rajaa maksun ulkopuolelle pienimuistiset ns. kansanmallit.

Muistia 500 megatavua – 0,99 gigatavua	1,50 euroa
Muistia 1 gigatavua – 9,99 gigatavua	2,00 euroa
Muistia 10 gigatavua – 19,99 gigatavua	3,00 euroa
Muistia 20 gigatavua tai enemmän	4,00 euroa

Matkapuhelinten lisäksi hyvitysmaksua esitetään kerättäväksi matkapuhelimeissa käytetystä muistikortista (kts. kohta 1.5.)

Liite 2**HYVITYSMAKSUTUTKIMUKSET 2011**

Teoston koolle kutsuma hyvitysmaksun neuvottelukunta on yhteistyöfoorumi, jossa ovat edustettuina tekijänoikeusjärjestöt, laitevalmistajat ja maahantuojat sekä opetus- ja kulttuuriministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö ja Kuluttajavirasto. Neuvottelukunnan alaisuudessa toimii tutkimustyöryhmä, jonka tehtävänä on ohjata ja valvoa hyvitysmaksututkimusten suunnittelua ja toteutusta. Tutkimustyöryhmässä ovat edustettuina laitevalmistajat ja maahantuojat sekä tekijänoikeusjärjestöt. Vuonna 2011 työryhmään ovat asettaneet edustajansa Nokia, Elinkeinoelämän keskusliitto, Teosto, Kopiosto, Tuotos ja Musiikkituottajat – IFPI Finland. 2011 toteutettujen kyselytutkimusten toteuttajina ovat toimineet Tilastokeskus ja Otantatutkimus Oy.

2011 Tilastokeskuksen ja Otantatutkimuksen tekemät tutkimukset osoittavat kiistattomasti, että tietokonetta, matkapuhelimia, muistitikkuja, muistikortteja ja tablet-laitteita käytetään merkittävässä määrin suojatun musiikki- ja videoaineiston yksityiseen kopiointiin:

- Yli 2,6 miljoonaa suomalaista 15-79 –vuotiasta on tallentanut musiikki- tai videoaineistoja viimeisen 12 kk aikana arvioiden mukaan satoja miljoonia tiedostoja. Musiikkitiedostot kopioidaan tyypillisimmin alkuperäisiltä CD-levyiltä (viimeksi musiikkia tallentaessa 47% tallentajista oli kopioinut musiikkia omilta CD-levyiltä) ja videoaineisto omatekoista materiaalia lukuun ottamatta televisiosta (viimeksi videoaineistoa tallentaessa 49% tallentajista oli kopioinut videomateriaalia televisiosta) (Tilastokeskus 02-05/2011, n=936, edustava otos 15-79-vuotiaista suomalaisista).
- Yleisimmät musiikkitiedostojen kopioimiseen käytetyt tallennusalustat ovat tietokone, matkapuhelin ja Mp3-soitin. Yleisimmät videoaineistojen kopiointiin käytetyt tallennusalustat ovat tallentava digiboksi ja tietokone (pl. digi/videokamerat) (Tilastokeskus 02-05/2011, n=936, edustava otos 15-79-vuotiaista suomalaisista).
- Mp3-soitinominaisuudella varustettuja matkapuhelimia on käytössä enemmän kuin Mp3-soittimia ja niillä on yli 2 miljoonaa käyttäjää Suomessa (Tilastokeskus 02-05/2011, n=936, edustava otos 15-79-vuotiaista suomalaisista).
- 2,8 miljoonaa suomalaista omistaa keskimäärin 3,4 USB-muistikorttia ja 2,4 miljoonaa suomalaista omistaa keskimäärin 2,8 muistikorttia. Musiikkitiedostot ovat kolmanneksi yleisin aineistotyyppi, jota edellisille tallennusalustoille kopioidaan (viimeksi musiikkia USB-muistitikulle tallentaessa 48% tallentajista oli kopioinut musiikkia omilta CD-levyiltä ja viimeksi musiikkia muistikortille tallentaessa 47% tallentajista oli kopioinut musiikkia omilta CD-levyiltä) (Otantatutkimus 04/2011, n=2004, edustava otos 15-79-vuotiaista suomalaisista).
- Noin 560 000 suomalaisista on tallentanut USB-muistille musiikkitiedostoja ja noin 440 000 videotiedostoja (Otantatutkimus 04/2011, n=2004, edustava otos 15-79-vuotiaista suomalaisista).
- Yli 40% tablet-laitteiden käyttäjistä kuuntelee musiikkia ja on kopioinut keskimäärin 430 musiikkitiedostoa laitteellensa. Musiikkitiedostot ovat tavallisimmin kopioitu alkuperäisiltä CD-levyiltä. 12% tablet-laitteiden käyttäjistä on kopioinut elokuvia ja TV-ohjelmia laitteen muistille (Otantatutkimus 08/2011, n=302).

Hyvitysmaksuysikkö on vuonna 2011 tilannut kaikkiaan kolme kyselytutkimusta (Taulukko 1).

Kyselyn toteuttaja	Aihe	Ajankohta	Toteutus	Kohde-ryhmä	Päätulos
Tilastokeskus	Yksityinen kopiointi Suomessa 2011	02-05/2011	puhelin­kysely (n=936)	15-79-vuotiaat suomalaiset; puhelinhaastattelu	Vastaajista 57% on tallentanut edeltäneen 12 kk aikana videosisältöä, 39% on tallentanut musiikkisisältöä eri digitaalisille alustoille. Tallentajien määrä on kasvanut vuodesta 2009.
Otantatutkimus Oy	USB-muistien ja muistikorttien käyttötutkimus	04/2011	puhelin­kysely (Ulkoiset kovalevyt, n=2004)	15-79-vuotiaat suomalaiset; puhelinhaastattelu	70%:lla on käytössään USB-muisteja, 60%:lla on käytössään muistikortteja. Musiikkiaineisto on kolmanneksi yleisin aineistotyyppi, jota edellisille tallennusalustoille kopioidaan. Musiikki kopioidaan tavallisimmin alkuperäisiltä CD-levyiltä.
Otantatutkimus Oy	Tablet-laitteiden käyttötutkimus	08/2011	webpaneeli (n=302)	15-79 -vuotiaat internetin käyttäjät; (puhelinvärtetty internet-paneeli)	Yli 40% tablet-laitteiden käyttäjistä kuuntelee laitteella musiikkia. Musiikkia kuuntelevilla on keskimäärin yli 400 musiikkitiedostoa kopioituna laitteen muistiin. Musiikkitiedostot ovat tyypillisimminkin kopioitu alkuperäisiltä CD-levyiltä. 12% tablet-laitteiden käyttäjistä on kopioinut laitteen muistiin elokuvia ja TV-ohjelmia.

Taulukko 1. Vuonna 2011 toteutetut hyvitysmaksututkimukset. Kyselylomakkeet on suunniteltu hyvitysmaksun neuvottelukunnan tutkimus­työryhmän toimesta ja tiedonkeruusta ovat vastanneet tutkimuslaitokset.

Vuonna 2008-2010 toteutettiin 14 kyselytutkimusta (Taulukko 2):

Toteuttaja	Aihe	Ajankohta	Toteutus	Kohderyhmä
Otantatutkimus Oy	Matkapuhelimien ja mp3-soittimien musiikki- ja videokäyttö	05/2008	puhelinkysely (n=1001)	15-79-vuotiaat suomalaiset
Taloustutkimus Oy	Matkapuhelimien musiikkikäyttö	08/2008	puhelinkysely (n=1301)	15-79-vuotiaat suomalaiset
Taloustutkimus Oy	Ulkoisten kovalevyjen ja USB-muistien käyttötavat	10/2008	puhelinkysely (n=2025/1015)	15-79-vuotiaat suomalaiset
Digium Oy/Zapera	Matkapuhelimien musiikki- ja videokäyttö	05/2008	webkysely (n=612)	webpaneeli-vastaajat
Digium Oy/Zapera	Mp3-soittimien musiikki- ja videokäyttö	05/2008	webkysely (n=406)	webpaneeli-vastaajat
Digium Oy/Zapera	Ulkoisten kovalevyjen musiikki- ja videokäyttö	08/2008	webkysely (n=708)	webpaneeli-vastaajat
Tilastokeskus	Yksityinen kopiointi Suomessa 2009	01-03/2009	puhelinkysely (n=1105)	15-74-vuotiaat suomalaiset
Otantatutkimus Oy	CD-kopiointi	03/2009	webkysely (n=328)	CD-tallentajat (Otantatutkimus Oy:n WebOtanta -paneeli)
Otantatutkimus Oy	DVD-kopiointi	03/2009	webkysely (n=334)	DVD-tallentajat (Otantatutkimus Oy:n WebOtanta -paneeli)
Taloustutkimus Oy	Matkapuhelimien musiikkikäyttö	04/2009	puhelinkysely (n=1002)	15-79-vuotiaat suomalaiset
Taloustutkimus Oy	Ulkoiset kovalevyt	05/2009	puhelinkysely (n=2025)	15-79-vuotiaat suomalaiset
Taloustutkimus Oy	Matkapuhelimien musiikkikäyttö	03/2010	puhelinkysely (n=984)	15-79-vuotiaat suomalaiset
Taloustutkimus Oy	Ulkoiset kovalevyt	04/2010	puhelinkysely (n=2010)	15-79-vuotiaat suomalaiset
Otantatutkimus Oy	Tietokone ja yksityinen kopiointi	05/2010	päiväkirjatutkimus (n=4296, 1004 tallentajaa)	15-79 -vuotiaat suomalaiset internetin käyttäjät

Taulukko 2. Vuonna 2008-2010 toteutetut hyvitysmaksututkimukset.